

اندیشه امام هادی (ع) خوش قلب‌ترین و راست‌گفتارترین مردمان بودند

دهمین پیشوای شیعیان، حضرت امام علی بن محمد الهادی علیه السلام در نیمه ذیحجه، سال 212 هجری متولد شد.

دهمین پیشوای شیعیان، حضرت امام علی بن محمد الهادی علیه السلام در نیمه ذیحجه، سال 212 هجری متولد شد. به گزارش خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) نام مبارک دهمین پیشوای شیعیان، علی و کنیه‌اش ابوالحسن، و نیز القابش: نجیب، مرتضی، هادی، نقی، عالم، فقیه، امین، مؤتمن، مطیب، متوکل، عسکری، است و مشهورتر از همه هادی، نقی، مؤتمن، مطیب، متوکل، عسکری، است.

پدر آن گرامی، پیشوای نهم، حضرت امام جواد علیه السلام و مادرش بانوی گرانقدر و با فضیلتی به نام سمانه مغربیه است که به سیده ام الفضل معروف بود. قدر و منزلت این بانوی گرامی بدان پایه بود که امام هادی درباره‌اش فرمود: «مادرم عارف به حق من می‌باشد و اهل بهشت است و خداوند حافظ و نگهبان او است و او در زمره مادران صدیقین و صالحان قرار دارد.»

تاریخ شهادت آن حضرت در سال 254 هجری قمری در سن 41 سالگی و محل شهادت در شهر سامرا و مدت امامت ایشان 33 سال بوده است.

خلفای معاصر آن حضرت: 1- معتصم، برادر مامون (217 - 227 ه.ق)، 2- واثق، پسر معتصم (227 - 232)، 3- متوکل، برادر واثق (232 - 248)، 4- منتصر، پسر متوکل (6 ماه)، 5- مستعین، پسر عموی منتصر (248 - 252)، 6- معتز، پسر دیگر متوکل (252 - 255).

شرایط بحرانی که امامان شیعه در زمان عباسیان با آن روبرو بودند، آنان را واداشت تا ابزاری جدید برای برقراری ارتباط با پیروان خود جستجو کنند. این ابزار چیزی جز شبکه ارتباطی وکالت و تعیین نمایندگان و کارگزاران در مناطق مختلف توسط امام نبود. هدف اصلی این سازمان جمع آوری خمس، زکات، نذور و هدایا از مناطق مختلف توسط وکلا، و تحویل آن به امام، و نیز پاسخ‌گویی امام به سؤالات و مشکلات فقهی و عقیدتی شیعیان و توجیه سیاسی آنان توسط وکیل امام بود. این سازمان کاربرد مؤثری در پیشبرد مقاصد امامان داشت. امام هادی علیه السلام که در سامراء تحت نظر و کنترل شدیدی قرار گرفته بود، برنامه تعیین کارگزاران و نمایندگان را که پدرش امام جواد علیه السلام اجرا کرده بودند را ادامه داد و نمایندگان و وکلایی در مناطق و شهرهای مختلف منصوب کرد و بدین وسیله یک سازمان ارتباطی هدایت شده و هماهنگ به وجود آورد که هدف‌های یاد شده را تامین می‌کرد.

فقدان تماس بین امام و پیروانش، نقش مذهبی سیاسی وکلا را افزایش داد، به نحوی که کارگزاران (وکلا) امام، مسئولیت بیشتری در گردش امور یافتند. وکلای امام به تدریج تجربیات ارزنده‌ای را در سازماندهی شیعیان در واحدهای جداگانه به دست آوردند.

گزارش‌های تاریخی متعدد نشان می‌دهد که وکلا، شیعیان را بر مبنای نواحی گوناگون به چهار گروه تقسیم کرده بودند، نخستین ناحیه، بغداد، مدائن و عراق (کوفه) را شامل می‌شد. ناحیه دوم، شامل بصره و اهواز بود. ناحیه سوم، قم و همدان، و بالاخره ناحیه چهارم، حجاز، یمن و مصر را دربر می‌گرفت.

هر ناحیه به یک وکیل مستقل واگذار می‌شد که تحت نظر او کارگزاران محلی، منصوب می‌شدند. اقدامات سازمان وکالت را در دستورالعمل‌های حضرت هادی علیه السلام به مدیریت این سازمان، می‌توان مشاهده کرد.

ترس و وحشت متوکل از نفوذ معنوی امام در میان مردم را می‌توان از انتخاب محل سکونت حضرت فهمید. در عصر امام هادی علیه السلام مکاتب عقیدتی متعددی همچون معتزله و اشاعره، رواج یافته و آراء و نظریات کلامی فراوانی در جامعه اسلامی پدید آمده بود و بازار مباحثی؛ همچون جبر، تفویض، امکان یا عدم امکان رؤیت خدا، جسمیت خدا، و امثال اینها بسیار داغ بود، مطالعه و بررسی حیات علمی امام نشان می‌دهد که اکثر مناظرات امام هادی علیه السلام پیرامون این‌گونه موضوعات کلامی بوده و روایات متعددی از آن حضرت در این زمینه نقل شده است که برتری مبانی اعتقادی شیعه را به روشنی ثابت می‌کند.

از جمله گروه‌های باطل و منحرفی که در دوران امامت امام هادی علیه السلام فعال بودند، گروه غلات را باید نام برد که افکار و عقاید پوچ و منحط و بی‌اساسی داشتند و خود را شیعه وانمود می‌کردند. آنان درباره امام غلو نموده، برای او مقام الوهیت قائل می‌شدند و گاهی نیز خود را منصوب از طرف امام قلمداد می‌کردند و بدین وسیله موجبات بدنامی شیعیان را در میان فرقه‌های دیگر فراهم می‌کردند. امام هادی از این گروه اظهار تبری نموده، با آنان مبارزه می‌کرد و تلاش می‌نمود که با طرد آنان، اجازه ندهد لکه ننگی بر دامن تشیع بنشیند.

مناقب اخلاقی حضرت:

ابن شهر آشوب می‌گوید: او خوش قلب‌ترین و راست‌گفتارترین مردمان بود. از نزدیک ملیح‌ترین و از دور کامل‌ترین آنان بود. چون

خاموش می‌شد پرده‌ای از وقار در چهره آن حضرت هویدا می‌شد.
عبدالله بن یحیی بن خاقان درباره امام هادی(ع) نیز گفته است: وی به تحقیق مردی بزرگوار، نیکوکار و فاضل بود. در شذرات الذهب نیز گفته شده است: امام هادی(ع) مردی فقیه و امام و متعبد بود.